

ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ В СФЕРІ ЗАКОНОДАВЧОЇ ТА НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ГУСАРОВ Сергій Миколайович - доктор юридичних наук, Заслужений юрист України, ректор Харківського Національного університету внутрішніх справ, генерал-полковник міліції

УДК 342.5

В статті досліджено зміст, ознаки та відмінності понять «правотворчість», «нормотворчість» і «законотворчість». На основі проведеного аналізу, автором розкрито сутність правозастосовної діяльності в сфері законодавчої та нормотворчої діяльності, яка здійснюється Верховною Радою України, Президентом України, Кабінетом Міністрів України і іншими державними органами.

Ключові слова: *нормотворчість, законотворчість, правозастосовна діяльність, державна влада*

Постановка проблеми

Як відомо, правозастосування – це здійснювана в процедурно-процесуальному порядку владна-організуюча діяльність компетентних державних органів і посадових осіб, яка полягає в індивідуалізації юридичних норм стосовно конкретних суб'єктів і конкретних життєвих випадків в акті застосування норм права. Тобто, якщо сказати спрощено, то застосування правових норм – це ухвалення на основі норм права рішень у конкретних справах. З погляду формальної логіки це процес, який полягає у підведенні конкретного життєвого випадку під загальну правову норму, а також ухвалення на цій основі спеціального акта – акта застосування норм права.

На перший погляд постановка питання про «правозастосування в сфері законотворчої та нормотворчої діяльності» може вважатись недостатньо логічною, оскільки

«правозастосування» і «правотворчість» (законотворчість, підзаконна нормотворчість) є різними, відносно самостійними видами юридичної діяльності. Натомість, вважаємо, що категоріально-понятійну коректність терміну «правозастосування в сфері законотворчої та нормотворчої діяльності» слід пов'язувати з тим, що в словах «правозастосування в сфері законотворчої та нормотворчої діяльності» логічний наголос знаходиться на вислові «в сфері». Інакше кажучи, не слід ототожнювати слова «сфера законотворчої та нормотворчої діяльності» і слова «законотворча та нормотворча діяльність». Дійсно «правозастосовна діяльність» і «правотворча діяльність» – це різні види діяльності: «правозастосовна діяльність» не може бути «правотворчою діяльністю», і, навпаки, у свою чергу, «правотворча діяльність» не може бути «правозастосовною діяльністю». Але «у сфері» «правотворчої діяльності» «правозастосовна діяльність» може мати місце, оскільки суб'єкти «правотворчої діяльності» у низці передбачених законодавством випадків здійснюють не тільки правотворчі повноваження, а й повноваження правозастосовною характеру, що й зумовлює актуальність та новизну нашого наукового дослідження.

Аналіз останніх публікацій

В свій час, аналізу процесу правотворчості та правозастосування були присвячені праці відомих фахівців в галузі теорії права та державного управління Гусарева С.Д.,

Зайчука О.В., Ковальського В.С., Козінцева І.П., Михайлюка С., Рабіновича П.М. та інших[1-5]. Натомість, питання здійснення правозастосування в сфері нормотворчості та законотворчості залишилося поза їх увагою.

Зважаючи на це, **метою статті** є аналіз здійснення правозастосувальної діяльності в сфері нормотворчої та законодавчої діяльності органами державної влади України, її правових підстав та основних форм.

Виклад основного матеріалу

Законотворчість є різновидом правотворчості, що охоплює процес створення правових норм від моменту зародження ідеї про ту чи іншу норму права (у зв'язку з існуванням потреби у правовій регламентації відповідних суспільних відносин) до моменту прийняття правових норм та набрання ними чинності (фактичної дії). Законотворчість, як процес, має два основні етапи. Перший передує офіційній роботі над законопроектом за ініціативою законодавчого органу або суб'єкта законодавчої ініціативи. Другий етап припускає офіційну роботу над законопроектом суб'єкта законодавчої ініціативи, самого законодавчого органу або відповідної державної, наукової установи, громадського об'єднання тощо. Законотворчість як різновид правотворчості не слід ототожнювати з будь-якими іншими різновидами правотворчості. Наприклад, існує договірна або судово-прецедентна нормотворчість, що здійснюється за іншою «технологією» творення правової норми [6, с. 95]. Тому загалом правотворчість є родовим поняттям стосовно законотворчості. Коли продуктом правотворчості є закони держави, її логічно розглядати як законотворчість. Залежно від видів законодавчих актів (конституційних та інших законів) у межах законотворчості виокремлюють, розрізняють конституційну законотворчість, звичайну (ординарну) законотворчість, делеговану законотворчість тощо. У свою чергу існує підзаконна нормотворчість, що продукує підзаконні нормативно-правові акти [7].

Слід зазначити, що терміни «правотворчість» і «нормотворчість» зазвичай вживають

як синоніми, хоча з певної точки зору сфера правотворчості і нормотворчості – сфери близькі, однак не тотожні, оскільки з позицій формальної логіки правотворчість припускає «творення права», а нормотворчість – «творення норм». Як відомо у суспільстві діють різні норми (технічні, санітарно-гігієнічні, граматичні, етичні тощо). Частина цих норм – соціальні норми, видом яких є юридичні норми. Відповідно нормотворчість є поняття більш широке ніж поняття правотворчість. Нормотворчість припускає творення будь-яких норм, не тільки норм права, тоді як правотворчість, поряд з нормотворчістю релігійною, мовною тощо, припускає творення виключно норм права.

Основна відмінність актів правотворчості (закони та підзаконні нормативно-правові акти) і правозастосовних актів полягає в їх змісті. Акти правотворчості містять норми права, тому їх і називають – «нормативно-правові акти», тоді як «правозастосовні акти» містять не загальні правила поведінки (норми права), а індивідуальні правила поведінки, тому ці акти нерідко визначають як «індивідуальні акти». Суб'єкти «правотворчої діяльності» (суб'єкти «законотворчої діяльності», суб'єкти «підзаконної нормотворчої діяльності») уповноважені у низці випадків приймати відповідні «правозастосовні (індивідуальні) акти».

Характеристика правозастосування у сфері законодавчої та нормотворчої діяльності припускає за логікою речей огляд тих чи інших «правозастосовних (індивідуальних) актів» у даній сфері. Ця характеристика потребує необхідність попереднього з'ясування кола основних суб'єктів, котрі приймають участь у процесі законотворчості і мають відповідні правозастосовні повноваження, мають можливість приймати «правозастосовні акти».

Характеристика правозастосування у сфері законодавчої діяльності також зумовлює необхідність розмежування таких понять як «процес законотворчості» і «законодавчий процес», з огляду на суб'єктів цих процесів. В юридичній науці законодавчий процес розглядається, приміром, як: 1) законодавча діяльність, тобто врегульована Конституцією, Регламентом Верховної Ради

та іншими законами діяльність парламенту з підготовки, розгляду та прийняття законів і їх оприлюднення [7]; 2) регламентований Конституцією, законами й іншими нормативно-правовими актами процес (процедура) внесення на розгляд законодавчого органу, прийняття, опублікування та введення в дію законів [8, с. 36-37]. Хоча законодавчий процес, інколи, визначається як парламентська процедура, котра спрямована на запровадження, зміну, прийняття та скасування законів, і яка розпочинається з моменту офіційної реєстрації законопроекту, охоплює його проходження та прийняття парламентом і завершується підписанням і офіційним оприлюдненням закону, у цілому законотворчий процес не зводиться до процедури проходження законопроектів у парламенті.

Законотворчий процес є більш широким поняттям, ніж поняття законодавчого процесу [9, с. 83]. На відміну від законодавчого процесу законотворчий процес охоплює діяльність, пов'язану зі встановленням певних правовідносин, обговоренням законопроектів громадськістю, оцінкою ефективності чинних законів, тобто охоплює комплекс дій суб'єктів законотворення, які передують офіційній реєстрації законопроекту в парламенті. Законотворчий процес відрізняється від законодавчого процесу кількістю стадій, його суб'єктним складом (їх коло є більш широким). Законотворчий процес відрізняється від законодавчого процесу і ступенем його нормативної юридичної регламентації. Законодавчий процес регламентований Конституцією України, Законами України, Регламентом Верховної Ради України та іншими нормативно-правовими актами.

Законодавчий процес є офіційною частиною законотворчого процесу. При цьому, необхідно розрізнявати законотворчий процес як юридичне явище і законотворчий процес як соціальне явище (окрім нормативно регламентованої сукупності дій щодо творення закону, законотворчість передбачає дії, що не закріплені правовими нормами, тобто містять ще й нерегламентований блок створення закону [10, с. 32]. Коло основних суб'єктів законотворчого процесу визначає Конституція України: 1) Верховна

Рада України (єдиний орган законодавчої влади в Україні); 2) народ України (може реалізувати своє право на законотворення шляхом референдуму).

Конституція України також передбачає випадки, коли закон потребує підтримки і Верховної Ради України, і народу України. Приклад: законопроект про внесення змін до розділів I, III, XIII Основного Закону, який після його прийняття не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України затверджується на всеукраїнському референдумі. Прийняття такого проекту потребує спільної участі таких суб'єктів законотворення як Верховна Рада України і народ України. Аналіз змісту чинного законодавства України дозволяє нам висловити думку, що у відповідних суб'єктів, що реалізують повноваження у сфері законодавчої діяльності, є в наявності й інші повноваження, які пов'язані із правозастосовчою діяльністю.

Згідно Основного Закону, народ України є основним суб'єктом законотворчості, проте шляхом референдуму в Україні правозастосовні акти не приймаються, як зазвичай не приймаються в будь-якій країні світу. Що стосується правового статусу Верховної Ради України, то Конституція України не містить вичерпного переліку видів правових актів Верховної Ради України. У ст. 91 Конституції України вказано, що актами Верховної Ради України є «закони, постанови та інші акти». У науковій літературі вказують, що «інші акти» – це декларації, регламенти, заяви, нормативно-правові договори. Порядок підготовки, обговорення, прийняття правових актів Верховної Ради України, а також порядок набуття ними чинності регламентується Конституцією України, Регламентом Верховної Ради України, Указом Президента України «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» тощо [11; 12].

Постанови Верховної Ради України – це акти Верховної Ради України, які приймаються на виконання та на підставі Конституції і законів України. Постанови Верховної Ради України можуть бути як нормативними, так і ненормативними (індивідуальними

ми). Постанови є підзаконними правовими актами. За допомогою ненормативних постанов Верховна Рада України вирішує низку важливих питань внутрішньоорганізаційного характеру. Так, приміром, постановою призначаються на посади Голова Верховної Ради України, його заступники, затверджується персональний склад, перелік комітетів і комісій парламенту тощо, тобто ненормативні (індивідуальні) постанови Верховної Ради України являють собою акти правозастосування даного органу як результат її правозастосовної діяльності у сфері законодавчої діяльності.

Акти правозастосування як результат правозастосовної діяльності у сфері законодавчої та нормотворчої діяльності приймає і Президент України. Так, приміром, указ Президента України – це правовий акт глави держави, який видається з найважливіших питань, віднесених до його компетенції. Укази можуть мати як нормативний, так і ненормативний (правозастосовний характер). Нормативні укази адресовані невизначеному колу суб'єктів права (фізичних, юридичних осіб тощо), мають довгострокову дію. Ненормативні укази мають індивідуальне значення.

У Положенні про порядок підготовки і внесення проектів указів і розпоряджень Президента України, затвердженому Указом Президента України від 10 вересня 1994 р. № 512/94, визначається, що Указами Президента України оформляються: нормативні акти Президента України, тобто акти, розраховані на постійну чи багаторазову дію; рішення Президента України щодо призначення та звільнення з посад керівників відповідних державних органів, установ та організацій; скасування актів Кабінету Міністрів України, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, рішень голів місцевих державних адміністрацій; нагородження державними нагородами, присвоєння почесних звань України; присвоєння вищих військових звань, вищих дипломатичних рангів, інших вищих спеціальних звань і класних чинів тощо [13]. Розпорядження Президента України – це ненормативний акт глави держави, тобто акт, що має індивідуальний (організаційний) характер. Згід-

но з Положенням про порядок підготовки і внесення проектів указів і розпоряджень Президента України розпорядженнями Президента України оформляються: доручення Кабінету Міністрів України міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади; рішення з оперативних, організаційних і кадрових питань, а також із питань роботи Адміністрації Президента України і т.ін. [13].

Акти Конституційного Суду України, як і акти Президента України, також мають пряме відношення до сфери законодавчої та нормотворчої діяльності в Україні. З іншого боку, серед актів Конституційного Суду України є акти процесуального характеру, котрі мають правозастосовний характер і є актами, пов'язаними з безпосереднім функціонуванням цього суду у сфері законодавчої діяльності в Україні. Основні акти Конституційного Суду України (Конституційний Суд України є судом не загальної, а конституційної юрисдикції) мають складну правову природу, є окремим, спеціальним різновидом правових актів, які мають значення допоміжної форми права. Так, є усі підстави говорити про нормативно-правову природу рішень Конституційного Суду України у справах про офіційне тлумачення Конституції і законів України. Однак акти тлумачення Конституційного Суду України не мають статусу самостійної форми права. Ці акти є інтерпретаційними актами, вони мають допоміжний характер, оскільки можуть бути застосовані лише у зв'язку із застосуванням відповідної норми права.

Прикладом же, актів Конституційного Суду України процесуального характеру, котрі мають правозастосовний характер і є актами, пов'язаними з безпосереднім функціонуванням цього суду у сфері законодавчої діяльності в Україні, можуть бути ухвали Конституційного Суду України. Ухвали Конституційного Суду України є формою вирішення Конституційним Судом процесуальних питань своєї діяльності. Конституційний Суд України приймає («приймає» – відповідно до ч 1 ст. 48 і ст. 49 Закону про Конституційний Суд України, «виносить» – відповідно до параграфу 21 Регламенту Конституційного Суду України) процесуальні

ухвали про відкриття провадження та про відмову у відкритті провадження у справі в Конституційному Суді України [14; 15].

Також Конституційний Суд України відповідно до Регламенту Конституційного Суду України, виносить ухвали про прийняття або відмову в прийнятті до розгляду звернень, про призупинення конституційного провадження по справі, про об'єднання конституційних проваджень, про відкриття нового провадження у справі, про форму слухання справи, про приєднання документів до матеріалів справи, про призначення експертизи тощо. Ухвали оформляються протокольнo або у вигляді окремого акту. Відповідно серед них виокремлюють процесуальні ухвали і протокольні ухвали (приклад: ухвала про притягнення до юридичної відповідальності за порушення встановленого порядку у Залі засідань Конституційного Суду України) [15].

Правозастосування у сфері законотворчої та нормотворчої діяльності здійснює Кабінет Міністрів України як вищий державний орган в системі органів виконавчої влади, який спрямовує, координує і контролює діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади. Кабінет Міністрів у своїй діяльності керується Конституцією та законами України (насамперед Законом України «Про Кабінет Міністрів України»), а також указами Президента України і постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України [16]. Серед актів Кабінету Міністрів України є акти як нормативного, так і правозастосовного характеру. Конституція України передбачає, що Кабінет Міністрів України у межах своєї компетенції приймає постанови і розпорядження, які відрізняються за характером і структурою. Якщо акти Кабінету Міністрів України мають нормативний характер, вони видаються у формі постанов, акти з оперативних, організаційно-розпорядчих та інших питань, які не мають нормативного характеру, - у формі розпоряджень.

Порядок підготовки, подання та розгляду проектів постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів здійснюється згідно з Регламентом Кабінету Міністрів України [17].

Відповідно до його положень акти Кабінету Міністрів нормативного характеру видаються у формі постанов. Постанови Кабінету Міністрів видаються з питань: затвердження положення, статуту, порядку, регламенту, правил, методики та в інших випадках, коли суспільні відносини потребують нормативно-правового врегулювання; затвердження, прийняття міжнародного договору або приєднання до нього. Акти Кабінету Міністрів з організаційно-розпорядчих та інших поточних питань видаються у формі розпоряджень. Розпорядження Кабінету Міністрів видаються з питань:

- схвалення концепції реалізації державної політики у відповідній сфері, концепції державної цільової програми та концепції закону, директив, урядової заяви, листа, звернення, декларації, меморандуму тощо;

- затвердження державної цільової програми, плану заходів;

- утворення та затвердження складу робочих груп з питань ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

- виділення коштів з резервного фонду державного бюджету;

- делегування повноважень Кабінету Міністрів органам виконавчої влади у передбачених законом випадках;

- кадрових та інших питань організаційно-розпорядчого характеру [17].

В системі органів виконавчої влади, після Кабінету Міністрів України основним суб'єктом підзаконної нормотворчості, а також правозастосування у сфері законотворчої та нормотворчої діяльності є міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Однією з основних функцій міністерств та інших центральних органів виконавчої влади є прийняття ними нормативно-правових актів на підставі й на виконання Конституції України, законів України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України. Нормативно-правові акти міністерств та інших органів виконавчої влади підлягають державній реєстрації в порядку, встановленому законом (ст. 117 Конституції України). Питання державної реєстрації зазначених актів регулюється постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 № 731 [18].

Державна реєстрація нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади здійснюється Міністерством юстиції України.

Акти правозастосовного характеру, на відміну від актів нормотворчого характеру, актів рекомендаційного характеру тощо державній реєстрації в Міністерстві юстиції України не підлягають. Інакше кажучи не підлягають державній реєстрації акти оперативно-розпорядчого характеру, акти, що мають рекомендаційний характер, акти, якими доводяться до відома підприємств, установ і організацій рішення вищих органів, акти, які спрямовані на організацію виконання рішень вищестоящих органів і власних рішень міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю і не містять нових правових норм, акти нормативно-технічного характеру (державні стандарти, будівельні норми і правила, тарифно-кваліфікаційні довідники, форми звітності тощо). Окремо хотілося б наголосити на особливості здійснення правозастосування таким особливим центральним органом державного управління як Національний банк України.

Абзац 6 п. 1.3 Інструкції Національного банку України «Про порядок підготовки, видання, реєстрації, надсилання та систематизації нормативних документів Національного банку України», затвердженої постановою Правління Національного банку України від 20.12.1995 № 313 передбачає два види правових актів Національного банку України: нормативні та правозастосовні. Відповідно до п. 1.3 зазначеної Інструкції правозастосовними документами розпорядчого характеру, які видаються на виконання законодавства та нормативних актів Національного банку України, є постанови, накази, розпорядження, листи, телеграми [19].

Загалом правозастосовні акти Національного банку України можна поділити на різні види: 1) за суб'єктною направленістю: персоніфіковані (наприклад, постанова Правління НБУ про призначення тимчасової адміністрації у банку) чи загальні; 2) за дією в часі: строкові (тимчасові) та безстрокові (постійні). 3). за змістом: можуть рекомендувати банкам здійснити певні дії чи

утриматися від них, роз'яснювати положення деяких нормативно-правових актів НБУ тощо [20, с. 124].

На сьогодні в кожному банку встановлена електронна система пошти Національного банку, через яку НБУ безпосередньо звертається до всіх банків шляхом надсилання їм нормативних та правозастосовних документів для ознайомлення, а також повідомляє керівництво банків про необхідність надання банками певних звітів, програм, планів тощо до Національного банку в установлені ним строки. Через такий спеціальний засіб зв'язку Національний банк намагається максимально прискорити систему обміну інформації з банками. Зазначене свідчить, не тільки про активну правозастосовну діяльність Національного банку України, але й про те що він активно використовує в своїй правозастосовній діяльності електронну форму правозастосовних актів.

Проведене нами дослідження дозволяє зробити певні **висновки та узагальнення**:

1. Правотворчість є одним із етапів правотворення, правовою формою діяльності держави та уповноважених організацій з прийняття, зміни, призупинення дії і скасування юридичних норм. Різновидами правотворчості є законотворчість, правотворчість суду, договірна та санкціонована правотворчість.

2. Законотворчість це один із різновидів правотворчої діяльності, що, здебільшого, розглядається як діяльність уповноважених органів з прийняття, зміни, призупинення дії і скасування законів та підзаконних нормативно-правових актів. Таким чином, законотворчість є складовим елементом (різновидом) правотворчості, а правотворчість – правотворення. Як елемент правового регулювання правотворчість є результатом об'єктивного розвитку суспільних відносин, безпосередньо спрямованим на їх врегулювання.

3. Законотворчий процес є більш широким поняттям, ніж поняття законодавчого процесу. На відміну від законодавчого процесу законотворчий процес охоплює діяльність, пов'язану зі встановленням певних правовідносин, обговоренням законопро-

ектів громадськістю, оцінкою ефективності чинних законів, тобто охоплює комплекс дій суб'єктів законотворення, які передують офіційній реєстрації законопроекту в парламенті. Законотворчий процес відрізняється від законодавчого процесу кількістю стадій, його суб'єктним складом (їх коло є більш широким) і ступенем його нормативної юридичної регламентації.

4. Основними суб'єктами правозастосування в сфері законодавчої та нормотворчої діяльності є Верховна Рада України Президент України, Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Конституційний Суд України. Серед актів Конституційного Суду України процесуального характеру, котрі мають правозастосовний характер і є актами, пов'язаними з безпосереднім функціонуванням цього суду у сфері законодавчої діяльності в Україні, є процесуальні ухвали про відкриття провадження та про відмову у відкритті провадження у справі в Конституційному Суді України.

5. Акти правозастосовного характеру, на відміну від актів нормотворчого характеру, актів рекомендаційного характеру тощо державній реєстрації в Міністерстві юстиції України не підлягають. Інакше кажучи не підлягають державній реєстрації акти оперативно-розпорядчого характеру, акти, що мають рекомендаційний характер, акти, якими доводяться до відома підприємств, установ і організацій рішення вищих органів, акти, які спрямовані на організацію виконання рішень вищестоящих органів і власних рішень міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління та контролю і не містять нових правових норм, акти нормативно-технічного характеру (державні стандарти, будівельні норми і правила, тарифно-кваліфікаційні довідники, форми звітності тощо).

Перспективними напрямками подальших наукових досліджень в зазначеній сфері, на нашу думку, мають бути правові та організаційні основи правозастосування в діяльності правоохоронних органів України.

Література

1. Теорія держави і права. Академічний курс [Електронний ресурс] : Підручник / О. В. Зайчук [та ін.] ; відп. ред. О. В. Зайчук. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 685 с. – Режим доступу: <http://goo.gl/jHfMcX>
2. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : Навчальний посібник / П. М. Рабінович Вид. 9-те, зі змінами. – Львів : Край, 2007. – 192 с.
3. Ковальський В. С., Козінцев І. П. Правотворчість теоретичні та логічні засади / В. С. Ковальській, І. П. Козінцев. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 192 с
4. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти / С. Д. Гусарев. – К. : Знання, 2005. – 375 с.
5. Михалюк С. Правотворчість як складова державного управління [Електронний ресурс] / С. Михалюк // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2009. – Вип. 1. – С. 192-197. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadu_2009_1_26.pdf
6. Теплюк М. О. Правотворчість як діяльність, пов'язана з правом [Електронний ресурс] / М. О. Теплюк // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 12. – С. 90-97. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/bmjju_2013_12_31.pdf
7. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : Підручник [Електронний ресурс] / Пер. з рос. / О. Ф. Скакун. – Харків: Консум, 2001. – 656 с. – Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/34/109/>
8. Законодательный процесс / [Я. Радев, К. Лазаров, Д. Станчев и др.]. – София, 1985. – 220 с.
9. Ющик О. І. Теоретичні основи законодавчого процесу / О. І. Ющик. – К. : Парламентське вид-во, 2004. – 520 с.
10. Олуйко В. М. Парламентське право України : проблеми теорії та практики / В.М. Олуйко; Верховна Рада України, Хмельницький ін-т регіонального управління та права. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 216 с.
11. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 10.06.1997 р., № 503/97. – Режим

АНОТАЦІЯ

У статті здійснено дослідження змісту, ознак та відмінностей понять «правотворчість», «нормотворчість» та «законотворчість». На підставі проведеного аналізу автором розкрито сутність правозастосовної діяльності в сфері законодавчої та нормотворчої діяльності, яка здійснюється Верховною Радою України, Президентом України, Кабінетом Міністрів України та іншими органами держави.

SUMMARY

The article examines content, features and differences between the concepts of «law-making», «rule-making» and «lawmaking». Based on this analysis, the author reveals the essence of law enforcement in the area of legislative and rule-making activities, which are carried out by the Verkhovna Rada of Ukraine, President of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine and other state authorities.

доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/503/97>

12. Про Регламент Верховної Ради України [Електронний ресурс]: Закон України від 10.02.2010 р., № 1861-VI. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

13. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 15.11.2006 р., № 970/2006. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/970/2006>

14. Про Конституційний Суд України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.10.1996 р., № 422/96-ВР. – Режим доступу: <http://goo.gl/DpbhVz>

15. Регламент Конституційного Суду України [Електронний ресурс]: затверджений Рішенням Конституційного Суду України від 05.03.1997 р., (у новій редакції згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 14.10.2008 р., № 34-р/2008). – Режим доступу: <http://goo.gl/SGVCoZ>

16. Про Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс]: Закон України від

27.02.2014 р., № 794-VII. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

17. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 р., № 950. – Режим доступу: <http://goo.gl/9stn1m>

18. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 р., № 731. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF>

19. Інструкція про порядок підготовки, видання, реєстрації, надсилання та систематизації нормативних документів Національного банку України [Електронний ресурс]: Постанова правління Національного банку України від 20.12.1995 р., № 313. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/va313500-95>

20. Кондрацька Ю. Правові акти Національного банку України: теоретичні та прикладні аспекти / Ю. Кондрацька // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2010. – № 6. – С. 121-128.